

חוק הניקוז והגנה מפני שיטפונות התשי"ח 1957

מפעל ניקוז נחל ציפורי – מקטע חוואלד עד תמ"ל רכסים

הוראות התכנית

תכנית מספר: 301-1490366

מגישת התכנית : רשות ניקוז ונחלים קישון

תאריך: אוגוסט 2025

עורך המסמך: ליגמ פרויקטים סביבתיים

טבלת עדכונים

מס'	מהות העדכון	תאריך	שם המעדכן
1	קובץ הוראות התכנית	אפריל 2025	א. פרייס
2	קובץ הוראות התכנית	יוני 2025	א. פרייס
3	הוראות + פרשה טכנית	יולי 2025	א. פרייס
4	הוראות + פרשה טכנית	אוגוסט 2025	א. פרייס

1. נתונים כלליים

1.1. רשות הניקוז:

רשות ניקוז ונחלים קישון

כתובת: רח' המגדל, יוקנעם המושבה, 20600.

טלפון: 04-9099800

n_k@rnkishon.co.il

1.2. מתכנן התכנית:

ליגמ פרויקטים סביבתיים בע"מ, בית לחם הגלילית, 3600700

טל: 04-8688910

דוא"ל: office@lygm.co.il

1.3. רשימת מסמכי תכנית (מחייבים):

א. הוראות תכנית (10 עמודים) - ליגמ פרויקטים סביבתיים

ב. תשריט מצב מוצע (קנ"מ 1:2500, 1 גיליונות) - ליגמ פרויקטים סביבתיים

1.4. רשימת נספחים מצורפים (מנחה):

א. פרשה טכנית - הוראות (37 עמודים) - ליגמ פרויקטים סביבתיים נספח נופי-סביבתי - הוראות (13

עמודים) - ליגמ פרויקטים סביבתיים

1.5. רשימת קבצים מצורפים:

א. קו כחול DWG (gvul)

ב. קובץ שרטוט תנוחה DWG (PLN-Merlin.dwg)

1.6. שטח התכנית

254 דונם

1.7. מחוז מנהל התכנון

צפון

2. רקע:

2.1. נתוני רקע

נחל ציפורי הינו אחד מיובליו הגדולים והחשובים של נחל הקישון. זהו נחל איתן ברובו הזורם לאורך כ-32 ק"מ. אגן הניקוז של נחל ציפורי משתרע על שטח של כ-290 קמ"ר בחלקו המרכזי והמערבי של הגליל התחתון. ראשיתו של הנחל במורדות המערביים של הר יונה ברכס הרי נצרת ברום של 574 מ' מעל פני הים. משם הוא זורם מערבה, חוצה את הישוב ריינה בואך עיינות ציפורי, זורם דרך גבעות אלונים – שפרעם, יוצא אל המישור האלוביאלי של עמק זבולון ונשפך לנחל הקישון.

נחל ציפורי מוגדר כנחל ראשי בתמ"א 1 ובתחום הפרויקט מוגדרים פשטי הצפה. תעלת המאליק מוגדרת כנחל משני. תוכנית מפעל הניקוז עוסקת במקטע המצוי במורד אגן נחל ציפורי, לקראת חיבורו עם נחל הקישון, בעמק זבולון. הנחל חוצה באמצעות מעבירי מים את כביש 70 בשתי נקודות המגדירות את גבול התוכנית במעלה ומורד. מצפון למקטע התוכנית הקיבוצים רמת יוחנן וכפר המכבי, מדרום רכסים וכפר חסידים.

מקטע התוכנית מתחיל מסביבת חוואלד בלב מטעי אבוקדו בבעלות קיבוץ כפר המכבי, לאחר חציית כביש 70, זורמים זה לצד זה ערוץ הנחל ותעלת המאליק. סכר המאליק המהווה חסם בנחל ציפורי ומאפשר את החלוקה בין התעלות. במורד הסכר זורם נחל ציפורי בתעלה עמוקה מוקפת שדות גידול ומטעים. רצועת החיץ של הנחל צרה ומופרת לכל אורכה. במקטע מספר מעבירי מים, המאפשרים חציה, ברמות תחזוקה משתנות. לאחר שיחצה הנחל את כביש 70 בפעם השנייה, יזרום בתעלה מקבילה לכביש. בעקבות הקמת כביש גישה חדש לרכסים וחפיפה עם רצועת גז מתוכננת במקביל לכביש 70, יוסט ציר הנחל דרומה.

הפרויקט לשיקום נחל ציפורי, כולל ביטול סכרים ומעבירים המהווים חסם, איחוד תעלת המאליק ותעלת הנחל לאפיק נחל מוסדר ע"פ עקרונות אקו-הידרולוגים, הסדרת אפיק הנחל בהתאם להסתברות התכן ויצירת שטחי הצפה ופשטי מוגדרים.

ספיקות תכן

ספיקות התכן בעבודה זו מבוססות על נתוני התחנה ההידרומטרית תל עליל (מס' 8155) הסמוכה לראס עלי. ספיקת התכן לתכנון נקבעה על פי הנחיות תמ"א 1 שקובעות ספיקת תכן של 10% בסמוך לשטחים חקלאיים.

ספיקת שיא ידיעה (מ"ק/שניה)	ספיקות תכן בהסתברות נתונה (מ"ק/שניה)					שטח (קמ"ר)
	1%	2%	5%	10%	20%	
133	96	60	32	19	11	246

2.2. מטרת העבודה

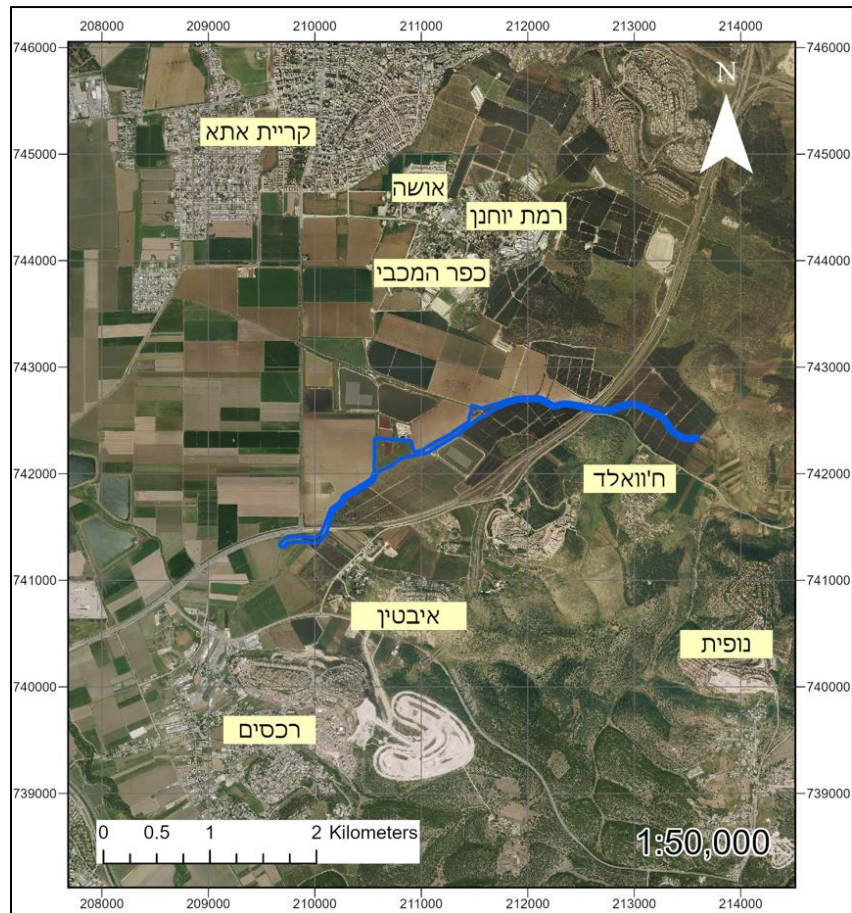
- הגנה על שטחים חקלאיים מפני הצפות בהסתברות התכן.
- יצירת מרחבי פשט הצפה לוויסות הזרימה השיטפונית בנחל.
- התאמת חתך נחל לספיקות התכן בנחל ציפוריהסטת הנחל ושיקומו לאור הקמת כביש גישה חדש לרכסים.

2.3. מהות התכנית

התכנית המוצעת מציעה את הפעולות הבאות :

- איחוד תעלת המאליק ונחל ציפורי ליצירת חתך רחב בעל מורכבות מבנית.
- שינוי תשתיות לאורך הנחל – העתקת סכר המאליק למורד, ביטול שלושה מעבירי מים.
- הסדרת כושר הולכתו של אפיק הנחל להזרמת ספיקה בהסתברות 10% באמצעות ;
 - מיתון הגדות.
 - הרחבת שטח החתך.
 - שיקום צמחי ומורכבות מבנית.
- יצירת אזורי הצפה – בחורשת האקליפטוסים ובשטח הבריכות הנטוש.
- הקמת קיר הגנה לתחנת שאיבה.
- יצירת שבילי שירות
- שיקום צמחי ונופי של מרחב הנחל במקטעים בהם נדרשות פעולות הסדרת הנחל, לרבות עבודות עיצוב מורפולוגי.
- הסטת ציר הנחל במורד התוכנית, לאחר חציית כביש 70.

2.4. תרשים סביבה:

2.5. פירוט העבודות לביצוע מתוקף מפעל הניקוז:

פירוט	סוג העבודה
חפירה ומילוי חומר ליצירת סוללה, הסדרת אפיק הנחל, הסדרת פשטי הצפה, הסטת הנחל ויצירת תוואי חדש.	עבודות עפר וסלילה
ייצוב גדות באבן מקומית.	עבודות אבן
הסדרת מעבירי מים, העתקת סכר, הקמת קיר הגנה לת"ש.	עבודות בטון
בהתאם לכללים ולהנחיות המקובלים באגף לשימור קרקע במשרד החקלאות.	מתקני ניקוז
פירוק מעבירי מים קיימים וסכר קיים.	פירוק והריסה
עבודות ייצוב צמחי, טיפול במינים פולשים. יש להימנע בפגיעה בעצים בוגרים.	עבודות נופיות אקולוגיות

2.6. תכניות החלות על השטח:

שם	ישוב	תאריך
301-0304808	אבטין	15/11/2017
תמ"א/ג/10/3	מ.א זבולון	ספטמבר 1995
זב/227/ב	רמת יוחנן	20/09/2012
משח/21	אושה	11/06/1985
משח/45	כפר חסידים א'	22/04/1998
תמ"ל/1094	מ.א זבולון	22/03/2020
זב/165	ראס עלי, מ.א זבולון	12/09/01

3. הוראות ושימושי קרקע

3.1. הוראות כלליות, שימושים והגבלות:

3.1.1. הוראות התוכנית:

עיקרי הוראות התוכנית :

- 3.1.1.1. קביעת עורק ורצועת מגן - האסורים בשימושים כלשהם, למעט אלה המותרים עפ"י חוק הניקוז והגנה מפני שיטפונות תשי"ח – 1957.
- 3.1.1.2. קביעת הוראות בדבר ביצוע עבודות הניקוז בתחומי העורק ורצועת המגן.

3.1.2. הגדרות :

ההגדרות המצוינות בתקנון זה מקורן בחוק הניקוז וההגנה מפני שיטפונות תשי"ח 1957.

- 3.1.2.1. **ניקוז:** כל פעולה שמטרתה לרכז, לאגור, להוביל או להרחיק מים עיליים או אחרים המזיקים או העלולים להזיק לחקלאות, לבריאות הציבור, לפיתוח הארץ או לקיום שירותים סדירים במדינה, לרבות ייבוש ביצות והגנה בפני שיטפונות ומניעתם, אך למעט טיפול במי ביוב.
- 3.1.2.2. **עורקי ניקוז:** נהר, נחל, ערוץ, תעלה, שקע, וכל אפיק אחר, בין טבעיים ובין מותקנים או מוסדרים, שבהם זורמים או עומדים מים, תמיד או לפרקים.
- 3.1.2.3. **רצועת מגן:** רצועות קרקע לאורך גדות עורק הניקוז, משמשת את רשות הניקוז לאחזקת העורק ומניעת פעולות העלולות לגרום לנזק לעורק הניקוז שלא ברשות מרשות הניקוז.
- 3.1.2.4. **פעילות ניקוז:** כל פעולת ניקוז עפ"י חוק הניקוז המתבצעת ע"י רשות ניקוז, או ע"י גורם אחר.

3.1.2.5. **פעילות שיקום נחל:** פעולה אשר מבוצעת באפיק הנחל ורצועת המגן, אשר מחזירה לנחל את היכולת לתפקד כמרכיב ניהול נגר באגן, לרבות בהיבטי נוספים כגון תועלות אקולוגיות וסביבתיות.

3.1.2.6. **פשט הצפה:** שטח אשר עשוי להיות מוצף על-ידי מי שיטפונות מעבר לתוואי הזרימה בעורק, והאמור להישאר פתוח כחלק ממרכיב ניהול הנגר בהגנה מפני שיטפונות. רוחבם של פשטי ההצפה ייקבע לפי העניין בכל תכנית.

3.1.2.7. **תשתיות:** גשרים ומעברים, דרכים חקלאיות, מערכות צנרת להשקיה/ שתיה/ ביוב, ברכות ומאגרים מכל סוג שהוא, פתוח השטח, כבישים, מסילות ברזל, קווי חשמל ותקשורת על ותת קרקעיים, שדות תעופה, אנטנות תקשורת מתקנים מיוחדים.

3.1.3. **יחס לתוכניות אחרות ובקשות להיתרי בנייה:**

אין מכוח תכנית זו לפגוע בתוכניות מאושרות ו/או בבקשות להיתרי בנייה המאושרות.

3.1.4. **הוראות כלליות לשימושים והגבלות:**

3.1.4.1. **הנחיות והגבלות בקרקע ובמבנים קיימים/מאושרים:**

- א. תכנית מפעל הניקוז המוגשת לא תפגע בשימוש קיים בקרקע או במבנים הנמצאים והנ"ל יישאר בהתאם ליעוד המאושר.
- ב. כל שימוש חדש בקרקע בתחום התוכנית כמסומן בתשריט יהיה בכפוף להוראות תכנית זו ובכפוף לחוק הניקוז והגנה מפני שיטפונות תשי"ח 1957 ולחוק המים תשי"ח 1957.
- ג. מעבר לשימושים בתכנית הזו, יתר השימושים יהיו בהתאם לתכניות מאושרות.

3.1.4.2. **הנחיות והגבלות בעורק וברצועת מגן:**

- א. רצועת המגן המוגדרת בתכנית הינה ברוחב 5 מ' מכל צד של האפיק.
- ב. כל פעולה בתחום העורק ורצועת המגן נדרשת באישור הממונה כאמור על-פי סעיפים 4 ו-5 בחוק הניקוז וההגנה מפני שיטפונות (התשי"ח, 1957), לרבות:
 - הקמת מבנה או מתקן חדש מכל סוג.
 - עיבוד חקלאי, לרבות: זריעה, נטיעה, שתילה זמנית/קבועה.
 - הערמת/פיזור/אחסון גזם, אבני סיקול וכל מוצק אחר.
 - רעיה.
 - הטיית מים מהנחל או אליו ו/או שינוי משטר זרימת המים בנחל.
- ג. כל תכנית חדשה מכל סוג שהוא (מתאר, מפורטת, בינוי, דרכים, תשתיות) בתחום עורק הניקוז ורצועת המגן, תידרש בתיאום עם רשות הניקוז.
- ד. לצורך מתן התייחסות לתכנית חדשה תוכל רשות הניקוז לדרוש הכנת נספח ניקוז, דו"ח הידרולוגי, תכנית ניקוז, וכל תכנית אחרת ו/או דוחות לפי הצורך.

ה. כל עבודה בתחום שטח המוגדר כעתיקות תתואם ותבוצע רק לאחר קבלת אישור רשות העתיקות. במידה ויידרשו ע"י רשות העתיקות חפירות הצלה ו/או שימור, יבוצעו הנ"ל לפי הנוהל המקובל.

ו. קווי תשתיות לאורך האפיק יאושרו רק לאחר שנבחנו חלופות להרחקת הקווים ולאופן הנחתם ונצא כי זהו המקום המיטבי להעברתם. ייקבעו הוראות לשיקום השטח לאחר הנחתן.

ז. נדרש פינוי של מתקנים קיימים בתחום רצועת הנחל (עורק הניקוז ורצועת המגן) למעט מקומות שיתואמו עם תכנית הנחל באישור רשות הניקוז תוך נקיטת אמצעים הנדסיים לצמצום ההפרעה לתפקוד הנחל כעורק ניקוז ולערכי הטבע.

ח. דיפון של גדות הנחל ייעשה באופן נקודתי ועל פי צורך הכרחי בלבד, כלומר אזורים בהם קיימת קריסת גדות ולא ניתן לייצבם באופן טבעי. אם מבצעים דיפון יש להקפיד על חיקוי הגדות הטבעיות ככל הניתן ושימוש בחומרים טבעיים מקומיים.

3.1.4.3 הנחיות והגבלות בפשט ההצפה:

א. כל תכנית חדשה מכל סוג שהוא (מתאר, מפורטת, בינוי, דרכים, תשתיות) בתחום פשט ההצפה, תידרש בתיאום עם רשות הניקוז.

ב. לצורך מתן התייחסות לתכנית חדשה תוכל רשות הניקוז לדרוש הכנת נספח ניקוז, דו"ח הידרולוגי, תכנית ניקוז, וכל תכנית אחרת ו/או דוחות לפי הצורך.

ג. תכנית בתחום פשט הצפה תתייחס להשפעה הצפויה של התכנית על פשט ההצפה ותפקידו כמוססת זרימה, וההשפעה כלפי שימושים סמוכים, במעלה או במורד, אשר יושפעו משינויים שיוצרו בגבולות פשט ההצפה לאור התכנית.

ד. תכנית בתחום פשט הצפה תתייחס לרום הפיתוח ותיתן מענה להגנה מנזקי שיטפונות והצפות בתחומה.

ה. בתחום פשט ההצפה יבוצעו עבודות עפר בכפוף לתכנית מאושרת בלבד.

ו. תותר פעילות חקלאית בתחום פשט ההצפה.

3.2. רשימת פרסום תפיסת מקרקעין

מס'	גוש	חלקות וחלקי חלקות	גודל שטח הצפה לפרקים בדונמים	גודל שטח לתפיסה לצמיתות בדונמים	סה"כ
1	10385	33	0	1.94	1.94
2	10385	39	0	2.63	2.63
3	10385	32	0	1.51	1.51
4	10385	27	0	0.19	0.19
5	10385	31	0	0.75	0.75
6	10385	28	0	0.17	0.17
7	10385	26	0	0.12	0.12
8	10395	5	0	20.29	20.29
9	10515	20	0	22.21	22.21
10	10515	21	0	9.28	9.28
11	10515	14	0	1.18	1.18
12	10515	22	0	0.08	0.08
13	10515	19	0	6.01	6.01
14	10515	16	0	0.20	0.20
15	10515	4	0	3.27	3.27
16	10515	2	0	5.98	5.98
17	10515	24	0	0.61	0.61
18	10516	14	0	0.63	0.63
19	10516	2	28.24	36.07	64.31
20	10516	6	0.00	1.33	1.33
21	10516	5	0.99	5.46	6.45
22	10516	17	0	9.58	9.58
23	10516	12	0	0.12	0.12
24	10516	9	0	2.16	2.16
25	10516	4	0	3.19	3.19
26	10516	7	8.25	57.41	65.67
27	10516	8	1.81	4.03	5.84
28	10519	9	0	1.04	1.04
29	10519	4	0	0.99	0.99
30	11125	16	0	0.61	0.61
31	11125	13	0	15.78	15.78

3.3. תיאור ותיאום תשתיות בתחום התכנית

תשתיות בשטח התוכנית :

- עתיקות
- קו קיים חברת הוט
- קווי חשמל קיימים – קו מתח גבוה ותחנת טרנספורמציה
- קו קיים חברת פרטנר
- קו קיים חברת בזק
- קו ביוב

תשתיות בשטח התוכנית הדורשות העתקה :

- קו מקורות

3.4. הנחיות לתכנון מפורט

- יש לשלב אקולוג לשלב זה.
- שינוי במתקן הידרולוגי/הידראולי בתחום התכנון נדרש לתיאום מול ועדת מים עיליים ברשות המים (בשלב תכנון מפורט לביצוע).
- יש לתאם עם הגופים הבאים :
 - החברה לפיתוח זבולון
 - רשות העתיקות
 - חברת חשמל
 - חברת הוט

4. אומדן השקעות

מס'	תיאור	סכום [₪]
1	פינוי סכר מפצל קיים והקמת סכר המאליק במיקום החדש	490,000
2	מעביר מים "המאליק"	225,000
3	גשר הולכי רגל	1,000,000
4	הסדרת נחל ציפורי במקטע מעלי בין מטעי האבוקדו	1,424,412
5	הסדרת נחל ציפורי מחציית כביש 70 במעלה עד פיצול התעלות	527,560
6	הסדרת איחוד תעלת המאליק עם נחל ציפורי	1,421,241
7	הסדרת נחל ציפורי בין פשטי ההצפה	2,365,028
8	הסדרת נחל ציפורי מפשט ההצפה הגדול ועד חציית כביש 70 השניה	841,185
9	הסדרת ושיקום נחל ציפורי במקטע מורדי מחצייה שניה ועד תמ"ל רכסים	1,013,880
11	הסדרת פשט ההצפה המרכזי	4,535,000
12	פשט ההצפה לימודי באזור האקליפטוסים	1,360,000
13	חריגים	60,500
14	כללי - שערים ושיקום דרך חקלאית אליהם	70,000
15	ב.צ.מ - 20%	3,071,761
16	תכנון, ניהול ופיקוח - 4%	614,352
17	מדידות	25,000
	סה"כ תחולת עבודות	18,430,566
	הפקעת שטחים	8,043,750
	מע"מ - 18%	3,317,502
	סה"כ כולל מע"מ	29,791,818